

Nenad Pezo

NESPRETNA KNJIGA
ZA DECU I ODRASLE

Urednik
Zoran Kolundžija

NENAD PEZO

NESPRETNA KNJIGA ZA DECU I ODRASLE

PROMETEJ
Novi Sad

**Utuvite sebi u glavu –
nije moguće da ste samo vi i uvek u pravu!**

Zahvaljujem unukama i unuku na neiscrпноj inspiraciji u mom životu i za stvaranje i ove Nespretnе knjige.

Posebno zahvaljujem Hani koja je deo pesama prekucavala – unosila u računar (brže i tačnije od mene).

Podjednako sam zahvalan i Tari, Anđeli i Lazaru, koji ilustruju, po slobodnom izboru, ovu knjigu i formiraju je u vredniju celinu.

**Hvala deco!!!
Хвала децо!!!**

Bio jednom jedan..., ne jednom, ne jedan, bili i
uvek su oko nas ljudi koji svojim životima, ra-
dom i mišlju, snažno podstiču najbolje u čoveku.
Uz njih i sami postajemo bolji ljudi, korisniji
sebi i ljudima oko sebe.

Obrati pažnju!

Ovo je privatno izdanje, pa znači i da je zabra-
njeno „plagiranje“.

Ne čita se iz „cuga“ al može često – po delovima
i po ličnoj zainteresovanosti.

Zaista je „nespretna knjiga“.

Napomena: Ko oće-oće, ko neće-neće

Stil: Svaštara

Autor: Nenad Pezo

Napomena: Rukopis ne primam nazad. Tek što
je moja supruga „odahnula“ od papirića i papi-
ra po sobi.

P. S. Čuvajte se i budite dobri. Već ste pametni i
vredni.

Beograd, Novi Sad, Danilovgrad, Luštica,
Ivanča, Jarak i ostala mesta – po obećanju.
21. vek.

Znam ja tebe

Ti mora da si nečije zlato, od svega vrednija,
da Te vole do neba i još više,
Ti mora da si nekome zvezda najsajjnija,
nešto što ne može ni da se opiše.
... (nastavi kasnije)

Ti mora da si nekome najpametnije,
neko ko ume ljubav da sluša,
da si milo i najdraže nečije,
da si nečije srce i duša.

Mora da si to, znam da je tako.
Ako misliš da nisi – nije baš.
Tebe je voleti lako
i Ti to nekako znaš.

Sudbinu, ako je kriviš,
a daješ sebe drugome,
možeš da izmeniš
i bićeš to nekome.

Od Tebe zavisi hoćeš li takav biti,
nije izgubljeno ni pre, ni sada.
Ljubav za druge ne moraš kriti
i bićeš to nekome, nekada.

Ako misliš da nikome nisi bio,
šansa je na Tvojim strani.
Ako si se uplašio,
ono što daješ, od lošeg Te brani.

(Kucaj Nenade. Prsti su spori. A, ako neko nema roditelje, ni decu, ni unučad, ni pouzdanog životnog saputnika...?)

Imaj odgovornosti i za ljude koji se tako osećaju, ili im je stvarnost bila takva.)

Šta misliš da se sunce nečije
nije obrukalo kada je bilo mlađe?
Da greške, iz mladosti svačije,
nisu se činile gorčije ili slađe?

Ali, svakoga dana, svaki čovek i mali ljudi
su Tvoja šansa velika,
da Tvoju ljubav probudi
i za ljubav ka Tebi, prava prilika.
Ne stidi se, ne plaši se da budeš nečije naj,
voli, poštuj i pomози više nego što su Tebi,
koliko možeš od sebe daj,
ako i ne kažu, znaće u sebi.

(Kome, bre, ovo Nenade? Pojma nemam! Možda svakome – i onome ko je bio i onome ko jeste, i onima koji mogu biti ali, doskora misle da nisu bili – nečije sunce, ljubav, nečije zlato, nečija dobrota, sve nekome...)

Jednom će videti, iz vasiona, na zemlji da piše,
kao odsjaj u moru i na kopnu trag,
da si Ti nekome od života – najviše,
da mu mnogo značiš i da si mu drag.

Znam ja Tebe,
Ti vrediš za nekoga,
i za mene vrediš,
znam Te kao sebe,
Ti ljubav ne štediš.

Nespretna knjiga Knjiga za decu i odrasle

nije nastajala da bi se nekome dopala. Nije bilo ni pomisli o nekoj umetničkoj vrednosti ili posebnosti. Nastajala je kao reakcija na nagomilana događanja u kojima sam bio onemogućen da reagujem razgovorom, pričanjem, konkretnijim delovanjem... Prosto se ispisivala direktno na papiriće, u notese, u telefon...

Moja reagovanja nisu proračunata, umišljena, isiljena, nego, po mom mišljenju – jednostavna. Ja je doživljavam kao slagalicu i prepoznajem autobiografsku liniju onoga što je zapisivano od detinjstva, do starenja.

Vaš susret sa ovom Nespretnom knjigom i USB-om nije kontakt ili dijalog sa nekim umetnikom, kao ni sa zabavljačem. Mislim da je samo posredan kontakt sa nekim Nenadom.

Vaše učešće u oplemenjivanju njenog sadržaja i u konkretnom doprinosu u njenom nastajanju je najoplemenjeniji deo njenog nastajanja, a možda i trajanja.

Hvala, svima.

Zahvaljujem se i naslovu jer mi je omogućio da je napravim „kako je, tako je” i da ostvarim zamisao: кирилица, latinica, gramatičke i slovne greške, bez mnogo ispravki, redakture, uređivanja...

Uostalom, primereno je penziji, lenjosti ili umoru (sve slabiji vid, ...) intelektualnim, ali i drugim sposobnostima autora.

Knjiga je mogla da se naslovi i „Povremena knjiga”, pošto se ne čita u jednom dahu.

Nespretna knjiga

Uvodnik – rat je najgora stvar koja može da se desi zdravom čoveku;

Uspomena je jedino pravo nasleđe – pored zemlje u saksiji;
Hrabrost je savladavanje straha razumom, emocijom, brzo i usklađeno.

Drugarstvo – šta je i zašto je važno, zašto je to pitanje istine i strogoće, pravde, empatije...?

Pogovor –

Drago mi je, ako ste se nasmejali, prijatelji moji mali.

PRVI DEO – NIJE CEO
ПРВИ ДЕО – НИЈЕ ЦЕО

Rodila me majka kojoj su ubili oca, sestru i brata,
A, čovek kome je geler odsekao šniclu, bio mi tata.
Zalegali su sa sedamnaest godina,
Ona, pod Kozarom, on kod nekih drugih planina.

Tridesetak godina se, radom, zidala njihova kula,
A onda ih sudbina zeznula –
Deo im uzimali od penzija,
Hrabrost im unizila opozicija.

Sa politikom i vlašću mogli su da imaju više,
Kao i da su imali, isto im se piše.
Neki su ih nazivali „Komunjare”,
A iza sebe imaju rezultate i – ni pare.

Živote su im vezali za Drinu,
Iako su tek na Savi stasali,
Nek ide sve u pizdu materinu,
kada su uopšte za nekoga glasali.

Ovo, veštački izazvano ludilo,
Što se pojavilo na mestu balkanske duge,
Iz sna nas ne bi ni probudilo
Da nije, zbog njih, brige i tuge.

Svu blisku mlađariju voleli su koliko su zreli bili,
Toliko su i savetovali, koliko su znali.
Vaspitni trik im je bio – samostalnost,
Mogao si biti domaćin, a ako hoćeš, i gost,
Zavisilo je, najčešće, od Tvog poimanja,
A to je značilo i od kolikog znanja.

Kad imaš tek dvadeset i neku,
A treba da savetuješ kao starac,
Uz dušu, još kao pamuk meku,
Teško je znati jesi li mudrac, ili jarac.

Razmišljam – niko ih javno ne dira,
Kada se na porodični ručak okupimo,
Čujemo samo kako im tišina u kući svira,
I posle klope svi zaspimo.
To je taj mir koji nam je pružio
Haos, brige, svađe sa njima,
To je ono što sam otkrio
I što bih da ispričam svojim.

Sve je to normalno sa roditeljima,
Emocije se, u plusu i minusu, slobodno prazne,
Shvataš tek uz svoju ćerku ili sina,
Koliko o roditeljima imaš priče razne
Slabostima se njihovim detinjasto cerimo,
A, ipak, po njima pravdu i sebe merimo.

I sve ovo nema veze sa kajanjem,
Kažem vam kao tata, brat ili drug,
Naučili su nas da to ide sa znanjem i staranjem
I tako u krug.

Važni ljudi

I ja sam imao, i to dve bake,
Ne zna se koja je bolja od koje.
U nedaći i ratu, baš su bile jake,
Za jednu sam bio „sunce”, za drugu „zlato moje”.

Dede nisam imao.
Jednog je ubio rat, drugog zatvorske batine,
Ali sam i o njima znao,
da su bili dobre tate, mamine i tatine.

Imao sam strica, ujaka i mnoge „tetke”,
Brata rođenog, braću i sestre od njih,
i druge rođake i pretke,
Rado se setim, baš svih.

Teče su mi bili dobri ljudi i blagi,
Često su donosili bombone ili sladoled.
Roditeljski drugari, kao i njima, dragi,
i sve komšije i drugari, a njih je u nedogled.

Imao sam, u stvari i izgleda, mnogo sreće,
ili sam većinom spoznao dobro samo.
Znao sam od malog da primetim veće,
a tako možemo i više da damo i imamo.

Od detinjstva, do starine ove,
Od mladosti, pa do dede mene,
sve je ono što se dobrim zove,
nasleđene, vredne uspomene.

1949.

U to vreme bebe su povijali sa rukama uz telo. Nije se marilo šta bi dete htelo. Jedan je dečak iz prvog povoja izvukao rukicu – na muke stavio i lekara i babicu. „Može da se povredi, povijte ponovo!” – lekar naredi. Kada je iz ponovljenog povijanja dečak opet izmigoljio pesnicu, pa zatim celu levicu, pa desnicu, i lekar i babica bili su orni da ga nazovu Ratoborni. Tako su nastale prve greške u opisu karakternih osobina jednog, tek rođenog nečijeg sina. Jer, dečak je samo težio slobodi, kada već ne pliva u plodovoj vodi. Do tada je njemu plodova voda bila sloboda. A sada su sloboda prostranstva i neba i voda, kao i ljudi bez predrasuda – kakve će posle sretati svuda. Isti takvi će nadimak da mu daju, samo zato što ne znaju: razliku između ratobornog i slobodnog. Kada bude raširio ruke ka zagrljaju i punog energije slobodnog radovanja, neki će uplašeno da se sključaju, čvrsto se držeći svoga neznanja. Neznanja, ili sopstvene metalne ukočenosti, svejedno – oni su stasavali doznajući samo prvo i jedno. Dalje, nisu hteli, ili nisu mogli dalje, ni mislji ni delanjem ruku. Oslobođena ruka iz prvog povoja nije im prenela poruku. Znači li da je sreća veća, ako je sloboda sreća?

Postoje pravila po kojima se pišu pesme ili romani, kolumne, drame, reportaže... ali Ratoborni drugačije misli, radi i kaže: Ovo sam napisao kada sam se sedamdesetak godina nadisao. Otimam iz svake sputanosti, ne prihvatajući životne izazove i rešenja kao dužnosti. Čak, ni kao krajnje – umiranje. Jer, možda je ovo pisanje i trabunjanje, iz povoja nekog tamnog, opiranje. Možda izmigolji prst, možda i rame celo, bilo da je pelena ili svečano odelo. Možda samo piša nekog skota popiša. Ako mislite na umetničku vrednost, kriterijume vrednovanja, stil, pravac... Vama i osmeh ima ukus kao kiseli krastavac. I završavam – pre kao roker, nego kao broker.

Dete je, u stvari, mali čovek

Naša deca su dovoljno pametna tako da moraju i da pogreše, ali brzo nauče (ako im se jednom prilikom – pre ili posle pogreške, nenametljivo ispriča, ili ih podsetite na trenutke iz vremena pogreške) šta nije isplativo, dobro, mudro, plemenito, fer...

Nema muzeja koje nismo posetili. Nema muzike (klasika, džez, bluz, pop, rok, kolo...) koju nismo slušali (malo više one sa „digirentom” i u kolima i u stanu i na TV...)

Nema izlaska u parkić, ili putovanja bez avanture (prilagođene uzrastu), spavanje u kolima, kupanje u kadi sa maskom za ronjenje, skakanje po krevetu, udaranje bez prestanka, pešačenje uzbrdo, kroz šumu, polja, druženja sa malo poznatima, „ozbiljnih razgovora” o nečemu... i poštovanja moći artikulisanja saznanja od kojih mali ljudi dođu i kažu vam. Reči „izvini”, „i ja grešim”, „nemojte da pravite od mene čoveka kakav nisam” (ne izazivaj!), „ne nameći mi da sam uvek u pravu”, „ne teram vas na nešto što mislim da ne možete”... dobre su reči. Ali, dobro je nekada i sačekati da mali čovek to čuje zaista, da ih ne izgovarate u trenucima kada one ne dopiru do svesti (zaplašen, iznenađen, zbunjen... mali čovek). Dok ne odrastu u čoveka „mali čoveci” će vas kriviti za sve pogreške koje čine, ili su ih činili, i nikada se neće setiti da ste o nečemu pametno razgovarali s njima. I kada uopšte niste strogi, misliće i govoriće da ste gori od drugih. I kada zahtevate humani logički red, govoriće da ste ih površno i pogrešno učili, ili „ispustili”.

Ako imate „mlađe” i „starije” ne namećite ničije „prednosti – mane” ili „obaveze” (slušanja, čuvanja...), mali ljudi su u stanju da ostvare solidan kontakt i da se snađu, a vi im samo pomozite da prepoznaju kada koriste „ne fer metode” da se domognu svojih malih „pobeda” u odnosu na brata – sestru. Slično važi i za (ako imaju, imate) druge male ljude kao česte prijatelje.

Učite ih (nikada ih nećete naučiti!) strpljenju i „ne ubrzanju” u ocenjivanju drugih ljudi, događaja...

Učite ih da je inteligencija dobra jer samo inteligentan čovek može da shvati da se ne živi samo od razuma, a da je prava ljubav – kulminacija razuma i emocija.

Učite ih da „nema leba bez motike”, da „nema sreće ako nemate s kim da je podelite”, da ne postoje „dobri i glupi” – loš ne može biti pametan, da su „uspeh i neuspeh podjednake varalice”, da se pametan čovek raduje sreći drugih, da „svinja ne zna šta je dinja”, ... mali ljudi će jedno vreme to ignorisati, tržiće „dokaze da to nije tako”, tvrdiće da su to „izgovori za one koji nisu uspešni, hrabri, odlučni, pametni...”, a jednom će poželeti da imaju snage da tako žive i tako rade, da ih kao takve razumeju novi mali ljudi.

„Ko rane ne zna, ožiljku se ruga.”

I ne zaboravite, deca se „plaše roditelja!”. Plaše se kazne, vikanja, tuče... ne učite ih strahu! Pola energije i „buđenja svesti” ode u iznalaženje puta kako da se oslobode straha, ili kako da vas „smuvaju” kako ne biste vikali, šenili, ćušnuli... Pa zar nije bolje da sva njihova energija i „dostigla svest” bude sto posto angažovana na pravoj stvari?!